

Τάσος Ανθουλιάς

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΦΑΡΩΝ

Η ανάπτυξη της χρήσης πύργων, κτιρίων
ή άλλων τύπων κατασκευών
για βοήθημα στη ναυσιπλοΐα στη θάλασσα
ή σε εσωτερικούς πλωτούς δρόμους.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2024

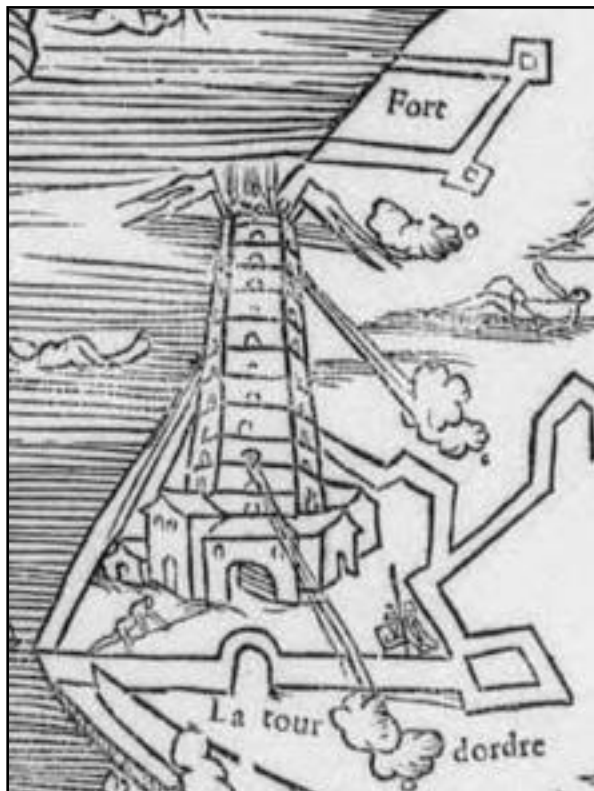
Ο Λέσχος ήταν αρχαίος Έλληνας επικός ποιητής από τη Λέσβο, που έζησε τον 7ο αιώνα π.Χ. (και κατά μία άποψη είναι μυθικό πρόσωπο). Σε ποίημά του αναφέρει έναν φάρο στο Σίγειον στην είσοδο του Ελλήσποντου. Αυτό φαίνεται να ήταν το πρώτο φως που διατηρείτο τακτικά για την καθοδήγηση των ναυτικών.

Ο Φάρος της Αλεξάνδρειας θεωρείται ένα από τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Κατασκευάστηκε τον 3ο αιώνα π.Χ. από τον Μικρασιάτη αρχιτέκτονα Σώστρατο τον Κνίδιο. Παρέμεινε σε λειτουργία ως την πλήρη καταστροφή του από σεισμούς τον 14ο αιώνα μ.Χ. Ήταν ένας πύργος συνολικού ύψους 140 μέτρων (που ήταν για εκείνη την εποχή το πιο ψηλό ανθρώπινο οικοδόμημα του κόσμου μετά τις πυραμίδες) και ήταν δομημένος σε τέσσερα επίπεδα. Στο τέταρτο επίπεδο υπήρχε ένας καθρέπτης που αντανακλούσε το φως του ήλιου κατά τη διάρκεια της μέρας ενώ το βράδυ έκαιγε μία φλόγα για να προειδοποιεί τα διερχόμενα πλοία για την ύπαρξη εμποδίων. Κτίστηκε πάνω στο Αιγυπτιακό νησί Φάρος. Η λέξη φάρος υιοθετήθηκε από πολλές χώρες.

Ο Κολοσσός της Ρόδου θεωρείται ως ένα από τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Ήταν ένα τεράστιο σε διαστάσεις άγαλμα το οποίο απεικόνιζε τον θεό Ήλιο στην είσοδο του λιμανιού της Ρόδου. Αναγέρθηκε από τον Χάρη τον Λίνδιο μαθητή του Λύσιππου τον 3ο αιώνα π.Χ. που ήταν γνωστός για τις ρεαλιστικές προτομές του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Ο Πύργος του Ηρακλή είναι αρχαίος Ρωμαϊκός φάρος του 1^{ου} αιώνα μ.Χ. στην Κορούνια στη βορειοδυτική Ισπανία. Είναι ο παλαιότερος ρωμαϊκός φάρος (αποκατεστημένος το 1791) που χρησιμοποιείται σήμερα. Ο Πύργος του Ηρακλή είναι Εθνικό Μνημείο της Ισπανίας και έχει χαρακτηριστεί από την UNESCO Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς.

Ο Ρωμαϊκός φάρος στη Βουλώνη (στη Μάγχη), γνωστός ως Πύργος της Τάξης, χτίστηκε γύρω στο 39 μ.Χ. με διαταγή του αυτοκράτορα Καλιγούλα, πιθανώς ως προετοιμασία για εισβολή στη Βρετανία. Η παράκτια διάβρωση οδήγησε στην ανατροπή του στη θάλασσα το 1644.

Στην απέναντι ακτή της Μάγχης, στο Ντόβερ της Αγγλίας οι Ρωμαίοι έκτισαν τον 2ο αιώνα μ.Χ. έναν πύργο και δίπλα του έναν φάρο. Ο φάρος του κάστρου επέζησε αφού μετατράπηκε σε καμπαναριό στην εποχή των Σαξόνων (περίπου το 1000 μ.Χ.) και ανακαινίστηκε μερικώς το 1913-1915.

Καθώς η πλοήγηση βελτιωνόταν, οι φάροι σταδιακά επεκτάθηκαν στη Δυτική και Βόρεια Ευρώπη. Ένας από τους παλαιότερους λειτουργικούς φάρους στην Ευρώπη είναι ο Φάρος Hook, που βρίσκεται στο Hook Head στην Ιρλανδία. Χτίστηκε κατά τον Μεσαίωνα σε στιβαρό, κυκλικό σχέδιο.

Ο Φάρος του Κορντουάν, η «Ναυαρχίδα των Φάρων», είναι ένας ενεργός φάρος που βρίσκεται 7 χιλιόμετρα ανοιχτά στη θάλασσα, στο Πλατώ ντε Κορντουάν στη νοτιοδυτική Γαλλία. Είναι ο δέκατος ψηλότερος παραδοσιακός φάρος στον κόσμο. Αρχιτεκτονικά είναι ένα αριστούργημα της Αναγέννησης, μια σύνθεση βασιλικού παλατιού, καθεδρικού ναού και οχυρού. Κατασκευάστηκε το 1600 για να αντικαταστήσει τον παλαιότερο Πύργο του Μαύρου Πρίγκιπα και παραμένει μέχρι σήμερα σε λειτουργία.

Το φωτόπλοιο Nore καθιερώθηκε ως ο πρώτος πλωτός φάρος στον κόσμο το 1732.

Μέχρι το 1819 η Αγγλία είχε 9 φωτόπλοια.

Μέχρι τα τέλη του 18ου αιώνα, οι φωτιές από κάρβουνο ή ξύλα χρησιμοποιούνταν ως φωτιστικά φάρων. Αυτό βελτιώθηκε το 1782 με τη λάμπα Argand που καίει λάδι με κυκλικό φυτίλι. Η λάμπα Argand είναι ένας τύπος λαμπτήρα λαδιού που εφευρέθηκε το 1780 από τον Ελβετό Aimé Argand. Η απόδοσή του είναι πιο φωτεινή από αυτή των προηγούμενων λαμπτήρων.

Το 1823 Ο Ογκιστέν-Ζαν Φρενέλ δημιούργησε τον φάρο Φρενέλ. Ο Φρενέλ ήταν Γάλλος φυσικός και εφευρέτης. Ασχολήθηκε κυρίως με την πόλωση, τη διάθλαση, τη διπλή ανάκλαση του φωτός καθώς και με την κυματοειδή του διάδοση. Ο φάρος Φρενέλ είναι ένας τύπος σύνθετων φακών που μειώνει την ποσότητα του υλικού που απαιτείται σε σύγκριση με ένα συμβατικό φακό διαιρώντας τον φακό σε ένα σύνολο ομόκεντρων δακτυλιοειδών τμημάτων. Στη φωτογραφία φάρος τύπου Φρενέλ όπου διακρίνονται οι επάλληλοι οριζόντιοι (πάνω και κάτω) και κάθετοι ομόκεντροι δακτύλιοι (διοπτρικά στοιχεία) περιμετρικά.

Ο Σκωτσέζος μηχανικός Ρόμπερτ Στίβενσον ήταν μια σημαντική προσωπικότητα στην ανάπτυξη του σχεδιασμού και της κατασκευής φάρων στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα. Το μεγαλύτερο επίτευγμά του ήταν η κατασκευή του φάρου Bell Rock το 1810, ένα από τα πιο εντυπωσιακά κατορθώματα της μηχανικής της εποχής.

Ο πρώτος φάρος στην Αμερική ήταν ο φάρος και το παρατηρητήριο του 17ου αιώνα του φρουρίου των Τριών Βασιλέων στην Αβάνα, το πιο σημαντικό λιμάνι της Καραϊβικής που χρησιμοποιήθηκε έντονα για τα ταξίδια του Ισπανικού στόλου δύο φορές τον χρόνο από και προς την Ισπανία.

Ο πρώτος φάρος στις σημερινή περιοχή των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ήταν το Boston Light, που χτίστηκε το 1716 στο λιμάνι της Βοστώνης. Σύντομα χτίστηκαν φάροι κατά μήκος των ελωδών ακτών από το Ντέλαγουερ ως τη Βόρεια Καρολίνα, όπου η ναυσιπλοΐα ήταν δύσκολη και επικίνδυνη.

Ο πρώτος φάρος στην Ελλάδα κτίστηκε στην Αίγινα το 1827 όταν ο Ιωάννης Καποδίστριας την όρισε πρωτεύουσα του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους. Το 1829 άναψε ο πρώτος φανός στο στόμιο του λιμανιού της Αίγινας από τον Καποδίστρια.

χρονιά δημιούργησε τον φάρο Άγκα.

Ο Νιλς Γκούσταφ Νταλέν ήταν Σουηδός βιομήχανος, ο ιδρυτής της εταιρείας Άγκα και εφευρέτης του φωτός Νταλέν (το 1906) το οποίο χρησιμοποιούνταν σε φάρους. Το φως Νταλέν είναι ένα φως που αναβοσβήνει και παράγεται από την καύση ασετυλίνης, σε συνδυασμό με έναν ηλιακό αισθητήρα που ενεργοποιεί αυτόματα το φως μόνο στο σκοτάδι. Το 1912 βραβεύθηκε με το Νόμπελ Φυσικής «για την εφεύρεση των αυτόματων ρυθμιστών για το φωτισμό σε φάρους και σηματοδότες». Την ίδια

Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης κατασκευάστηκε τον 19ο αιώνα. Χτίστηκε στο σημερινό λιμάνι της πόλης, αποσκοπώντας στη διευκόλυνση της ακτοπλοΐας για τους ντόπιους ναυτικούς και ναυτιλλομένους που ταξίδευαν στην περιοχή του Ελλήσποντου. Αποτελεί έναν από τους ψηλότερους φάρους της Ελλάδας. Τα εγκαίνια του φάρου έγιναν την 1η Ιουνίου 1880 και από τότε λειτουργεί χωρίς διακοπή και είναι το χαρακτηριστικό σύμβολο της πόλης της Αλεξανδρούπολης. Από το 1974 μέχρι σήμερα λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα αλλά διαθέτει και εφεδρικές φιάλες με ασετιλίνη για έκτακτες περιπτώσεις διακοπής της ηλεκτροδότησης.

